

KANGASALAN KAUPUNGIN OHJEISTUS POISSAOLOJEN EHKÄISEMISEEN, SEURAAMISEEN JA POISSAOLOISTA ILMOITTAMISEEN

1. Koulupoissaoloista

Koulupoissaoloilla voi olla monenlaisia seurauksia lapsen ja nuoren hyvinvoinnille. Runsaat poissaolot voivat johtaa oppimisen ongelmiin ja seurauksena voi olla luokan kertaaminen. Toisaalta myös oppimisvaikeudet ja opiskeluongelmat sekä esimerkiksi kiusatuksi tuleminen saattavat johtaa siihen, että oppilas jää pois koulusta. Koulupoissaolot saattavat liittyä myös erilaisiin mielenterveyden ja käyttäytymisen ongelmiin, joiden hoitaminen on koulunkäynnin onnistumisen edellytys. Poissaolot ovat tärkeä indikaattori sekä koululaisten hyvinvoinnista että pahoinvoinnista. Tarttumalla poissaoloihin mahdollisimman varhain saatetaan ehkäistä tulevia ongelmia, niiden vaikeutumista ja kasaantumista sekä monien eri palvelujen tarvetta. Poissaolojen seurannan toimivuus edellyttää sekä kodin että koulun sitoutumista asian hoitamiseen, selkeitä pelisääntöjä ja koko koulu yhteisön ennalta ehkäisevää toimintaa.

2. Poissaolot perusopetuslaissa ja opetussuunnitelman perusteissa

Perusopetuslaissa (628/1998, 477/2003) on seuraavia, oppivelvollisuuteen ja poissaoloihin liittyviä säädöksiä, jotka koskevat sekä oppilaita, huoltajia että kouluviranomaisia:

25 § Oppivelvollisuus

Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia. Oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, jona lapsi täyttää seitsemän vuotta. Oppivelvollisuus päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai kun oppivelvollisuuden alkamisesta on kulunut 10 vuotta.

Jos perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta 1 momentissa säädettyä aikaisemmin ja kestää 11 vuotta.

26 § Oppivelvollisuuden suorittaminen

Oppivelvollisen on osallistuttava tämän lain mukaisesti järjestettyyn perusopetukseen tai saatava muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Edellä 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan tulee osallistua oppivelvollisuuden alkamisvuonna järjestettävään esiopetukseen.

Opetuksen järjestäjän tulee seurata perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja ja ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle. Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua.

35 § Oppilaan velvollisuudet

Oppilaan tulee osallistua perusopetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta.

Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti.

45 § Oppivelvollisen valvonnan laiminlyönti

Jos oppilaan huoltaja laiminlyö velvollisuutensa valvoa oppivelvollisuuden täyttämistä, hänet on tuomittava oppivelvollisen valvonnan laiminlyönnistä sakkoon.

3. Kangasalan kaupungin ohjeistus poissaoloihin

Jokaisella koululla tulee olla poissaolojen ehkäisemistä, seuraamista ja niiden ilmoittamista koskeva toimintamalli. Oppilaan huoltajan tulee ilmoittaa oppilaan poissaolon syy luokanopettajalle tai -valvojalle ensimmäisenä poissaolopäivänä. Jollei ilmoitusta ole tehty, tulee luokanopettajan tai -valvojan selvittää poissaolon syy. Poissaolot kirjataan päivittäin sähköiseen Wilma-järjestelmään.

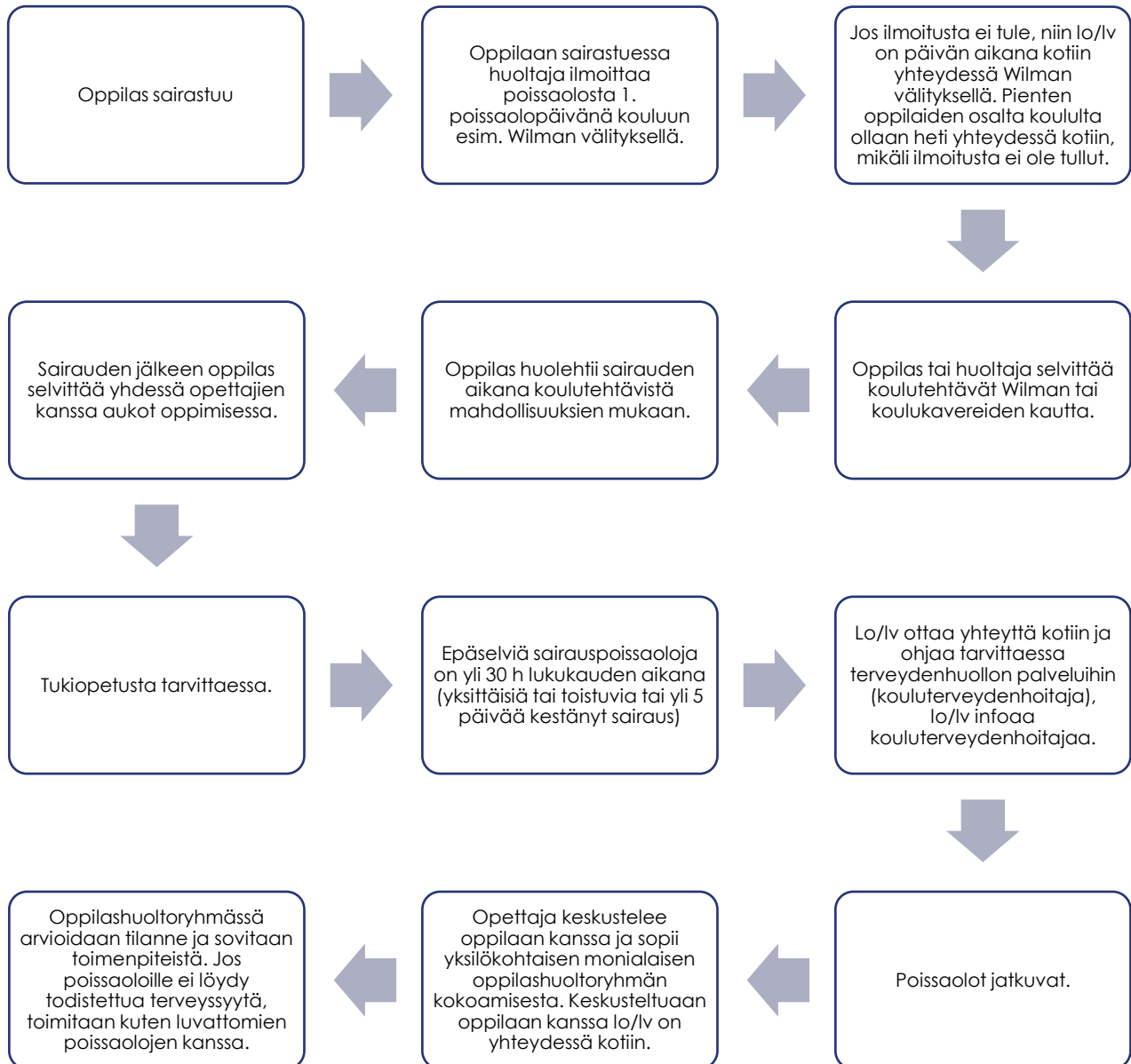
Huoltaja:

1. Huoltaja ilmoittaa etukäteen tai ensimmäisenä poissaolopäivänä luokanopettajalle/-valvojalle kaikista tietämistään oppilaan poissaoloista (sairaudet, tärkeät menot) Wilman avulla.
2. Huoltaja selvittää jälkikäteen kuittaamattomat poissaolot Wilman koodeilla luvallisiksi poissaoloiksi, jos tietää poissaolon olevan luvallinen (esim. terveysyy). Jos oppilas on ollut poissa oppitunnilta ilman lupaa, merkitsee huoltaja poissaolon luvattomaksi.
3. Kodin ja koulun välisen yhteistyön sujumiseksi huoltajan toivotaan kirjautuvan Wilmaan vähintään kerran viikossa, mielellään useamminkin.
4. Huoltaja anoo oppilaan omat lomiat hyvissä ajoin ennen poissaoloa. Lomake "Oppilaan tilapäinen vapauttaminen koulunkäynnistä" löytyy Wilmasta kohdasta "Tulosteet" ja koulun kansliasta.
Luokanopettaja/-valvoja myöntää 1-3 vrk vapaat ja rehtori 4 vrk tai pidemmät vapaat.

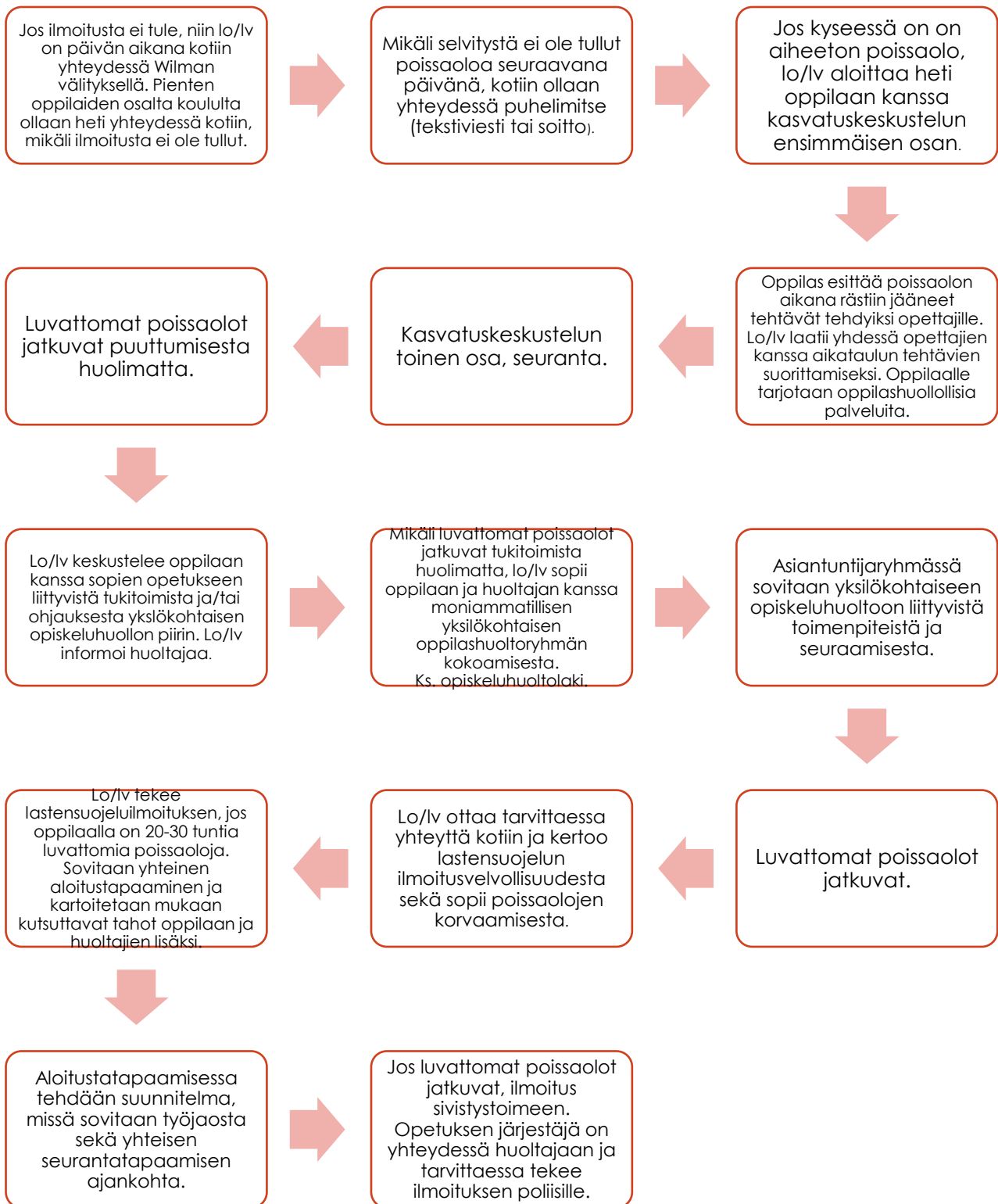
Opettaja / luokanvalvoja:

1. Opettaja kirjaa Wilmaan oppilaan poissaolot 24 tunnin kuluessa oppitunnista.
2. Luokanopettaja/-valvoja seuraa säännöllisesti luokkansa oppilaiden merkintöjä Wilmasta.
3. Luokanopettaja/-valvoja on yhteydessä huoltajaan seuraavana päivänä, mikäli huoltaja ei ole ilmoittanut syytä poissaololle.
4. Luokanopettaja/-valvoja huolehtii, että oppilaan poissaolot kuitataan.
5. Luokanopettajan/-valvojan velvollisuus on huolen herätessä olla yhteydessä kotiin ja tarvittaessa kutsua koolle monialainen yksilökohtainen oppilashuoltoryhmä. Koolle kutsuttavan ryhmän kokoonpano suunnitellaan tapauskohtaisesti yhdessä huoltajan kanssa.

4. Kangasalan kaupungin toimintamalli sairauspoissaoloissa

5. Kangasalan kaupungin toimintamalli luvattomiin poissaoloihin puuttumiseksi

- Jos luvattomat poissaolot jatkuvat, ilmoitus sivistystoimeen. Opetuksen järjestäjä on yhteydessä huoltajaan ja tarvittaessa tekee ilmoituksen poliisille.

6. Poissaolojen ehkäiseminen

6.1. Säännöllisen koulunkäynnin tukeminen

Oppilaan yleisen kouluhyvinvoinnin varmistamisen ja oppimiselle tarpeellisten tukitoimien lisäksi säännöllistä koulunkäyntiä tukee voimakkaasti poissaolojen ajantasainen seuranta. Käytännössä huoltajan mahdollisuutta valvoa lapsen tai nuoren koulunkäyntiä vaikeuttaa usein tietämättömyys siitä, että oppilas on ollut poissa koulusta, tai huoltaja saa tietää asiasta hyvin myöhään. Vastaavasti, kun huoltaja ilmoittaa kouluun mahdollisimman pian, että oppilas on jäänyt pois koulusta, koululla on paremmat mahdollisuudet tarttua nopeasti mahdollisiin luvattomiin poissaoloihin. Nopealla tiedonkululla on merkitystä erityisesti oppilaan itsensä ja hänen oikeusturvansa kannalta, koska näin voidaan välttyä mm. turhilta luvattomilta poissaoloepäilyiltä.

Tiedottaminen koulun poissaolokäytännöstä ja sen noudattamiseen sitoutuminen on ensiarvoisen tärkeä kodin ja koulun yhteistyöasia. Koulun poissaolokäytännöstä ilmoitetaan huoltajille vuositiedotteessa ja koulun kotisivuilla.

6.2. Poissaoloihin liittyviä ehkäiseviä toimenpiteitä

Tärkeä merkitys poissaoloproblematiikan hoidossa on myös **ehkäisevillä toimenpiteillä**, joita voidaan toteuttaa **sekä yhteisö- että yksilötasolla**. Poissaoloihin vaikuttaminen on ensiarvoisen tärkeää työtä, jolla voidaan ehkäistä lasten ja nuorten syrjäytymistä. Kouluissa on paljon hyviä käytäntöjä, jotka voivat toimia myös poissaoloja ehkäisevästi. Jo pelkkä ilmoituskäytännön aikaistaminen ja poissaolojen tarkka seuranta toimivat osaltaan ehkäisevästi. Oppilaiden luokkaan kuulumisen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen on tärkeä osa ennaltaehkäisevää toimintaa.

7. Oppilaan tilapäinen vapauttaminen koulunkäynnistä

Huoltajien on syytä käyttää harkintaa anoessaan ylimääräisiä lomia. Toistuva loman haku ei ole suotavaa. Vapautus tulee hakea hyvissä ajoin ennen suunniteltua poissaoloa. Koulu edellyttää, että luvan saanut oppilas ei tilapäisen vapauttamisen vuoksi jää jälkeä opiskelussaan. Vapauttamisesta on oppilaan annettava tieto kaikille häntä *opettaville* opettajille etukäteen.

Luvan poissaoloon koulusta erityistä syytä varten myöntää vanhempien kirjallisen anomuksen (Wilman hakemukset) perusteella luokanopettaja/luokanvalvoja. Kolmea koulupäivää pidemmistä poissaoloista päättää rehtori. Vanhemmat vastaavat opintojen sujumisesta tilapäisen vapauttamisen aikana. Läksyt ja mahdolliset koepäivien siirrot on sovittava hyvissä ajoin ennen kyseistä ajanjaksoa.

Tilapäinen vapauttaminen koulunkäynnistä voidaan evätä esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- oppilaalla on runsaasti poissaoloja
- poissaoloilla on vaikutusta opiskelumenestykseen
- liian myöhään haettu poissaololupa
- useat anottut lomiat viimeisen kahden vuoden aikana

7. Poissaolojen ilmoittaminen ja kirjaaminen

Oppilaan huoltajan tulee ilmoittaa oppilaan poissaolon syy luokanopettajalle/luokanvalvojalle ensimmäisenä poissaolopäivänä.

Luokanopettaja/luokanvalvoja kirjaa oppilaiden poissaolon ja poissaolon syyn Wilma-järjestelmään päivittäin.

Mikäli luokkien 1 – 9 oppilaan poissaolosta ei ole tullut tietoa koulupäivän aikana, luokanopettajan/luokanvalvojan tulee ottaa viipymättä yhteyttä huoltajaan selvittääkseen tilanteen.

Jos oppilas lähtee kesken päivän luvatta pois koulusta, opettajan tulee ilmoittaa huoltajalle siitä viipymättä.

Poissaoloja, joista huoltaja on tietämätön, käsitellään luvattomina poissaoloina.

Oppilaan sairastuessa kesken päivän hän pyytää luvan lähteä koulusta häntä opettavalta opettajalta, rehtorilta tai terveydenhoitajalta. Sairastumisesta ilmoitetaan huoltajalle.

Huoltajien yhteystietojen muutoksista koululle ilmoittaa ensisijaisesti huoltaja.

8. Luvattomien poissaolojen seuraukset ja korvaaminen

Luvatton koulualueelta poistuminen

Kangasalan kaupungin peruskoulujen oppilaat eivät saa poistua koulupäivän aikana koulun alueelta ilman opettajan lupaa.

Luvattomaksi poissaoloksi katsotaan koko oppitunnin poissaolo tai yli 30 minuutin myöhästyminen.

Kun oppilas poistuu luvatta koulun alueen/karkaa

- Pysy rauhallisena, älä luo ympäristöön kauhua, paniikkia yms.
- Kirjaa ylös kellonaika, jolloin oppilaan poistumisen luokasta/tunnilta/välitunnilta/ huomataan.
- Huolehdi, että joku aikuinen (lähimmän luokan opettaja/ohjaaja) valvoo omaa luokkaasi.
- Kysy, tietääkö kukaan luokkasi oppilaista/välituntivalvoja asiasta mitään.
- Suorita lähietsintä: koulun sisätilat (huom. vessat, rappusten alueet, pukuhuoneet) ja välituntialue sekä koulun välitön ympäristö. Pyydä tarvittaessa lisäapua koulun henkilökunnalta.
- Ole yhteydessä rehtoriin/apulaisrehtoriin.
- Ole yhteydessä oppilaan huoltajiin. Sovi toimintatavoista oppilaan etsimiseksi.
- Kirjaa tapahtumat kellonaikoineen ylös.
- Mikäli oppilasta ei löydy tunnin kuluessa, soita 112 ja pyydä poliisilta etsintäapua.
- Lähietsintää koulussa kannattaa suorittaa oppilaan poissaolon aikana, jotta huomattaisiin koululle paluu.
- Kun oppilas löytyy ja koulupäivä on kesken, oppilas pyritään saamaan koululle mielellään huoltajan kanssa.
- Mikäli huoltaja ei tule hakemaan oppilasta koululta, voidaan olla yhteydessä päivystävään sosiaalityöntekijään.

- Jos koulupäivä ei ole kesken ja oppilas palaa kotiin, pyritään järjestämään huoltaja-oppilas-palaveri heti seuraavalle aamulle.
- Poissaolojen ja tehtävien korvaamisesta sovitaan huoltajan kanssa. Jälki-istuntoa määrätään järjestyssääntöjen rikkomisesta harkinnan mukaan.
- Harkitaan tarvittaessa lastensuojeluilmoituksen tekemistä.
- Asiaa käsitellään oppilashuoltohenkilöstön kesken.
- Asiaa voidaan käsitellä myös luokan kanssa, mikäli luokka on ollut tietoinen asiasta.

9. Poissaolojen seuranta

Poissaolojen seurannassa avainasemassa on luokanopettaja/luokanvalvoja. Jotta hän voi hoitaa tehtävänsä hyvin, jokaisen opettajan tulee noudattaa suurta huolellisuutta poissaolojen seurannassa ja havaitsemiensa poissaolojen ajantasaisessa kirjaamisessa.

Oppilaan koulunkäyntitilanne on syytä tarkistaa, mikäli hänen kohdallaan on havaittu esimerkiksi seuraavia asioita:

- jatkuvat myöhästelyt
- poissaolot keskittyvät tietyille viikonpäivälle tai tietyille oppitunnille
- luvattomat poissaolot 20-30 h
- epämääräiset poissaolot
- poissaoloja yhteensä yli 50 h

Luokanopettaja/luokanvalvoja vastaa poissaolojen perusselvityksestä.

Poissaolojen syyt ovat usein moninaisia ja niiden selvittämisessä tarvitaan monenlaista yhteistyötä. Luvattomien poissaolojen tai koulukieltäytymisongelman hallinta edellyttää usein yhteistyötä koulun, kodin, kouluterveydenhuollon, sosiaalitoimen ja oppilasta hoitavan tahon kesken. Oikea-aikainen ja riittävä tuki poissaolevalle oppilaalle on ensiarvoisen tärkeää.

Poissaolojen määrää ja ajoittumista on tärkeää seurata lukuvuoden aikana. Koko koulun oppilaiden luvallisten, luvattomien ja sairauspoissaolojen systemaattinen seuranta neljä kertaa vuodessa on suositeltava toimintatapa. Koulun tasolla poissaoloja seurataan koulun yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä.